

SXEDIO.H87

3.4.1956: ΑΡΧΙΖΕΙ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΦΕΤΗ ΖΕΚΚΙΑ ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΣΥΛΛΗΨΗ "ΧΑΜΠΕΑΣ ΚΟΡΠΟΥΣ" ΤΩΝ ΕΖΕΚΙΑ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ, ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΤΑΣΙΔΗ, ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΥΛΙΔΗ ΚΑΙ ΖΑΧΑΡΙΑ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ (πρώτη ημέρα ακρόασης)

Στις **3** Απριλίου **1956** άρχισε στο Δικαστήριο Λευκωσίας η ακρόαση της υπόθεσης "Χάμπεας Κόρπους" για παράνομη κράτηση του Γενικού Γραμματέα του ΑΚΕΛ Εζεκία Παπαϊωάννου, των δημάρχων Λεμεσού και Λάρνακας Κώστα Παρτασίδη και Γιώργου Χριστοδουλίδη και του βοηθού Γενικού Γραμματέα της ΠΕΟ Ζαχαρία Φιλιπίδη.

Οι τέσσερις αξιωματούχοι του ΑΚΕΛ ζητούσαν την απόλυση τους με με βάση το "Χάμπεας Κόρπους".

Την υπόθεση διηύθυνε εκ μέρους των τεσσάρων ο βρετανός δικηγόρος Ντ. Ν. Πριτ (ο άνθρωπος που υποστήριξε την έφεση του Μιχαλάκη Καραολή στο Ανακτοσυμβούλιο) και οι κύπριοι δικηγόροι Λεύκος Κληρίδης, Γιάγκος Ποταμίτης, Ανδρέας Πούγιουρος, Σαββάκης Γιωργαλλής και Χρύσης Δημητριάδης.

Το στέμμα αντιπροσώπευαν οι Ραούφ Ντενκτάς και Λούης Λοΐζου.

Η υπόθεση άρχισε ενώπιον του εφέτη Ζεκκιά.

Ενώπιον του δικαστηρίου κατατέθηκαν από την αρχή τρεις ένορκες δηλώσεις μια από τον Εζεκία Παπαϊωάννου, μια από την Ανδρούλα Χριστοφόρου, σύζυγο αριστερού από τη Λεμεσό, ο οποίος είχε σκοτωθεί σε αεροπορικό δυστύχημα και από τον Κυβερνήτη Σερ Τζων Χάρτιγκ.

Ανέφερε ο Εζεκίας Παπαϊωάννου στην ένορκη δήλωση του:

"Εγώ ο Εζεκίας Παπαϊωάννου από τη Λευκωσία τώρα στις Κεντρικές Φυλακές Λευκωσίας ορκίζομαι και λέγω τα ακόλουθα:

1. Είμαι ο αιτητής.
2. Από,τι ξαίρω προσωπικά και από πληροφορίες

που πήρα από άλλους κρατουμένους τα ζητήματα που παρουσιάζονται παρακάτω είναι ορθά.

3. Οι επισυνημμένες φόρμες που μου παρουσιάστηκαν σε μια δέσμη και με το σημείο Α είναι οι ανακοινώσεις με αιτιολογίες και λεπτομέρειες που δόθηκαν στον καθένα από μας τους κρατουμένους και που αναφέρονται στις σημειώσεις αυτές, από τον Πρόεδρο της συμβουλευτικής επιτροπής, η οποία συνεστήθη βάσει του εδαφίου **6** των κανονισμών (δημόσια ασφάλεια και τάξη) της έκτακτης ανάγκης **1955** και περιέχουν τις ανακοινώσεις που δόθηκαν σε μένα και τους άλλους τρεις Αιτητές για το ζήτημα του εντάλματος "Χάμπεας Κόρπους".

Αναφέρομαι στους ακόλουθους κρατουμένους που περιλαμβάνονται τον κατάλογο που παρατίθεται στην ισχυριζόμενη τροποποίηση, σύμφωνα με τη παράγραφο **10** της ένορκης δήλωσης της Α.Ε. του Κυβερνήτη, που έγινε για αυτό το ζήτημα στις **24 2 1956**:

α) No **137** Γεώργιος Χριστοφόρου: Αυτός ο άνθρωπος έφυγε από την Κύπρο τον Ιούνιο του **1954** και ποτέ δεν υπήρχε στην Κύπρο από τότε. Χάθηκε και πιστεύεται ότι σκοτώθηκε ύστερα από αεροπορικό δυστύχημα που έγινε στο εξωτερικό το φθινόπωρο του **1954**.

β). No **139** Σταύρος Κώστα Αγγελίδης, **141** Κώστας Αντωνίου Αντωνόπουλος, **142** Παναγιώτης Αποστόλου, **143** Νίκος Βότσης, **144** Ανδρέας Ματσούκαρος: Διατάγματα κράτησης, ημερομηνίας **13.12.1955** δεν εκδόθηκαν εναντίον τους στις **13.12.1955** και εννοείται ότι διατάγματα κράτησης εκδόθηκαν εναντίον τους πολύ αργότερα και στην πραγματικότητα ύστερα από την **1.1.1956**.

γ). No **4** και No **138** Νεόφυτος Γρηγορίου: Αυτός είναι ένα και το αυτό πρόσωπο.

δ). No **25** Αντώνης Μούσκος και No **30** Χρίστος Λοΐζου Σαββίδης, No **53** Δημητράκης Αντωνίου, No **55** Μενέλαος Σταύρου, No. **65** Κώστας Πιτσιλλίδης, No **75** Τεύκρος Ανθίας, No **82** Δημήτρης Μιχαήλ Σιαήλη, No **89** Κώστας Ευαγγέλου, No, **90** Χρίστος Ζαβρός, No **106**

Χαράλαμπος Σταύρου, Νο **111** Νεόφυτος Χριστοδούλου, Νο **114** Γεώργιος Παρασκευά, Νο **125** Χαράλαμπος Κ. Ζόππος, Νο **140** Μιχαήλ Μανώλη: Όλα αυτά τα πρόσωπα απολύθηκαν στην πραγματικότητα πριν από την έκδοση των προσωπικών διαταγμάτων της **9.3.1956** και μερικοί απ' αυτούς πριν ακόμα από την **1.1.1956**.

ε). Νο **77** Ζαχαρίας Φιλιππίδης: Το πρόσωπο αυτό που είναι επίσης από τους **4** αιτητές για το Χάμπεας Κόρπους, έλαβε δυο ξεχωριστές ανακοινώσεις με αιτιολογίες και λεπτομέρειες, η πρώτη ημερομηνίας **30.1.1956**, και η δεύτερη ημερομηνίας **21.3.1956**, δηλαδή μετά την καταχώρηση των σημερινών αιτήσεων.

5. Ενάντια σε αριθμό προσώπων, που τα ονόματά τους δεν περιλαμβάνονται στα τροποποιητικά διατάγματα, εκδόθηκαν διατάγματα κράτησης στις ή γύρω **13.12.1955** μ' όλο που αυτά τα πρόσωπα απουσίαζαν από την Κύπρο συνεχώς για αρκετή περίοδο πριν από την ημερομηνία της έκδοσης του διατάγματος και στην περίπτωση του Λάκη Πιθαρά από την Αμμόχωστο, για περίοδο πάνω από δύο χρόνια και εξακολουθούν να βρίσκονται έξω από την αποικία".

ΕΝΟΡΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

Στο Ανώτατο Δικαστήριο κατατέθηκε επίσης ένορκη δήλωση της Ανδρούλας Χριστοφόρου από τη Λεμεσό η οποία ανέφερε ότι είναι γυναίκα του Γεωργίου Χριστοφόρου που τ' όνομά του παρουσιάζεται στον κατάλογο των προσώπων που συνελήφθησαν στις **13.12.1956**.

Γνωρίζω προσωπικά- πρόσθετε- ότι ο μ. σύζυγος μου ποτέ δεν συνελήφθη με βάση το εδάφιο **6** των Κανονισμών Εκτακτης Ανάγκης (Δημόσιας Ασφάλειας και Τάξης) **1955**. Στην πραγματικότητα ο μ. σύζυγος μου έφυγε από την Κύπρο για το εξωτερικό τον Ιούνιο του **1954** και από τότε δεν επέστρεψε στην Κύπρο. Χάθηκε σαν αποτέλεσμα αεροπορικού δυστυχήματος, που έγινε στο εξωτερικό το φθινόπωρο του **1954** και πιστεύεται ότι είναι νεκρός.

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΣΕΡ ΤΖΩΝ ΧΑΡΤΙΓΚ

Ο κάτωθεν υπογεγραμμένος, Σερ Τζων Χάρτιγκ, στρατάρχης του στρατού, ορκίζομαι και λέγω τα ακόλουθα:

1. Είμαι ο Κυβερνήτης της Αποικίας της Κύπρου.
2. Την 13η Δεκεμβρίου 1955, διέταξα την κράτηση των 145 ατόμων των οποίων τα ονόματα αναφέρονται στον επισυνημμένο κατάλογο " Α". Ο αιτητής περιλαμβάνεται μεταξύ των κρατουμένων.
3. Διέταξα την αναφερόμενη κράτηση δυνάμει των εξουσιών που μου παρέχουν οι κανονισμοί των 6 Μέτρων Εκτακτης Ανάγκης (Δημόσια Ασφάλεια και Τάξις), Κανονισμοί 1955 Νο.4 και 1956.
4. Πριν προβώ στην σχετική διαταγή, έλαβα εκθέσεις και πληροφορίας, από πρόσωπα τα οποία κατέχουν υπεύθυνες θέσεις και έχουν πείραν σε παρόμοια ζητήματα ερευνών και των οποίων το καθήκον είναι η διενέργεια παρομοίων ερευνών και η υποβολή προς εμέ εμπιστευτικών εκθέσεων.
5. Εμελέτησα μετά προσοχής τας εκθέσεις και τας πληροφορίας και κατέληξα στο συμπέρασμα ότι υπάρχει εύλογος αιτία να πεισθώ και πραγματικά επείσθην ότι τα πρόσωπα τα αναφερόμενα στον επισυνημμένον κατάλογον α, περιλαμβανομένων και των αιτητών, ήσαν πρόσωπα τα οποία τελευταία ήσαν αναμεμιγμένα σε πράξεις που είναι επιζήμιες για τη δημόσια ασφάλεια και τη δημόσια τάξη και έπαιρναν μέρος στην προετοιμασία και την περακίνηση τέτοιων πράξεων και γι' αυτό το λόγο κατέστη αναγκαίον όπως εξασκηθεί σ' αυτά (τα πρόσωπα) έλεγχος.
6. Κατά συνέπεια διέταξα την κράτηση τους με βάση τους Κανονισμούς 6 (1) όπως έχει τροποποιηθεί διά των Νόμων 19 και 30 του 1954, η έκδοση διατάγματος για κάθε υπόθεση, περιλαμβανομένης και εκείνης του αιτητή, έχει υπογραφεί ύστερα από διαταγή μου από τον διοικητικό γραμματέα μου από τον διοικητικό γραμματέα.

8. Το διάταγμά μου που αφορά όσα πρόσωπα περιλαμβάνονται και στον κατάλογο που επισυνάπτεται περιλαμβανομένου και του αιτητή, προνοούσε όπως κατακρατηθούν στο στρατόπεδο της Δεκέλειας. Αυτό φαίνεται καθαρά από τις οδηγίες που εξέδωσαν για την πιο πάνω υπόθεση.

9. Κατά την έκδοση του διατάγματος που είχε ετοιμασθεί για τον καθ' ένα χωριστά και έχει υπογραφεί ύστερα από εντολή μου από το διοικητικό γραμματέα, ο τόπος της κατακράτησης δεν περιλήφθηκε σ' αυτό (το διάταγμα) από απροσεξία, αλλά μου υποδείχθηκε ότι αυτή η παράλειψη δεν ακυρώνει το αρχικό διάταγμά μου, που εκδόθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 1955 προς τους υπευθύνους αξιωματικούς, όπως τα πρόσωπα που αναφέρονται στον κατάλογο μεταφερθούν στο στρατόπεδο της Δεκέλειας. Η παράλειψη αυτή δεν παραβλάπτει καθόλου τον αιτητή, γιατί από τις σχετικές οδηγίες, γνώριζαν το μέρος της κράτησης τους και οπωσδήποτε με βάση τους Κανονισμούς 68 οι κρατούμενοι δεν μπορούσαν να πληροφορηθούν περισσότερα εκτός από την πληροφορία για τις συνέπειες του διατάγματος.

10. Μετά την κράτηση τους στο στρατόπεδο της Δεκέλειας, οι κρατούμενοι περιλαμβανομένου και του αιτητή, χρειάστηκε να μεταφερθούν στις Κεντρικές Φυλακές της Λευκωσίας. Ο διοικητικός Λειτουργός ύστερα από διαταγή μου εξέδωκε ένα τροποποιημένο διάταγμα και οδηγίες των οποίων αντίγραφα επισυνάπτονται, που καλύπτουν τη μεταφορά τους και μέσω του σχετικού τροποποιημένου διατάγματος και οδηγιών, τα αρχικά διατάγματα προσδιορίζουν τώρα το μέρος της κράτησης.

Τζων Χάρτιγκ.

Η υπογραφή και η ορκομωσία έγινε στο κυβερνείο στις 24 Μαρτίου 1956.

Η ακρόαση της υπόθεσης " Χάμπεας Κόρπους" 'αρχισε ενώπιον του Εφέτη Ζεκκιά στις 3 Απριλίου, Λεσπτομέρειες της υπόθεσης δημοσίευσε η

εφημερίδα "Χαραυγή" η οποία έδωσε πολλές λεπτομέρειες από τα όσα αναφέρθηκαν.

Εγγραψε η εφημερίδα:

"Ανοίγοντας την υπόθεση ο κ. Πριτ εισηγήθηκε να συζητηθούν μαζί όλα τα σχετικά θέματα δηλαδή:

1. Η κύρια αίτηση για απόλυση των κρατουμένων.
2. Η αίτηση για να κληθούν οι ενάγοντες να δώσουν ένορκη μαρτυρία, και
3. Η αίτηση να κληθεί ο κυβερνήτης Σερ Τζων Χάρτιγκ για να εξετασθεί σχετικά με το περιεχόμενο της ένορκης δήλωσης του.

Αρχίζοντας ο κ. Πριτ τόνισε ότι κάθε νομοθεσία που περιορίζει την ελευθερία του πολίτη πρέπει να ερμηνεύεται με απόλυτη αυστηρότητα. Επίσης όταν μια αρχή έχει την εξουσία να επιβάλλει μέτρα τόσο πλατιάς κλίμακας που επηρεάζουν την ελευθερία ατόμων, οι τυπικότητες του νόμου έχουν σημασία και πρέπει να τηρούνται αυστηρά.

Οι αιτήσεις, είπε συνεχίζοντας ο κ. Πριτ, βασίζονται σε τέσσερα σημεία:

1. Η αρχική διαταγή για κράτηση των αιτητών δεν έγινε από τον Κυβερνήτη, όπως όφειλε να γίνει,
2. Τα διατάγματα προσωποκράτησης δεν περιείχαν ορισμένες αναγκαίες διατυπώσεις που προνοούνται από τους κανονισμούς.
3. Τα διατάγματα είναι νομικά εσφαλμένα αυτά καθ' εαυτά γιατί δεν δείχνουν τι ακριβώς ο κυβερνήτης ισχυρίζεται ότι διέπραξαν οι αιτητές, ώστε να δικαιολογείται η κράτηση τους και,
4. Υπάρχει επαρκής μαρτυρία ότι ο κυβερνήτης δεν εξέτασε καθόλου τις υποθέσεις των κρατουμένων έτσι που να είναι σε θέση να σχηματίσει την άποψη ότι πρέπει να τεθούν υπό περιορισμό οι αιτητές.

Σχετικά με το πρώτο σημείο, ο κ. Πριτ διάβασε ολόκληρο το εδάφιο 6 των κανονισμών έκτακτης ανάγκης και τόνισε: Είναι νομικά ορθό, ότι το δικαστήριο, δεν δύναται να επέμβει στον ισχυρισμό του Κυβερνήτη ότι έχει εύλογα λόγο να πιστεύει πως

οι αιτητές διέπραξαν ότι τους αποδίδεται.

Η εξουσία συνέχισε ο κ. Πριτ, που παρέχεται στον Κυβερνήτη, είναι τόσο ευρεία ώστε και αν ακόμα ο Κυβερνήτης πει ότι έχει εύλογο λόγο να πιστεύει πως η γη είναι επίπεδη, το δικαστήριο δεν μπορεί να επέμβει σ' αυτό το ζήτημα".

Συνεχίζοντας ο κ. Πριτ ανέλυσε το άρθρο 6. χρησιμοποιώντας και τις Ελληνικές λέξεις "πρότασις" και "απόδοσις" και πρόσθεσε ότι είναι ευτυχής που μπορεί να χρησιμοποιήσει Ελληνικές λέξεις σε μια κυρίως Ελληνική γη. Προχωρώντας ο κ. Πριτ επιτέθηκε εναντίον (κατά τη γνώμη του) ασύντακτης φρασεολογίας του κανονισμού 6 και πρόσθεσε ότι η κακή χρησιμοποίηση της γραμματικής και του συντακτικού από μέρους των νομοθετών δεν αποτελεί... αδίκημα.

Σε συνέχεια ο κ. Πριτ ισχυρίστηκε ότι ο Κυβερνήτης στην περίπτωση αυτή δεν δικαιούται να εξουσιοδοτήσει τον Διοικητικό Γραμματέα να υπογράψει τα διατάγματα, γιατί σύμφωνα με το νόμο που τον ανέλυσε- μόνο ο ίδιος ο Κυβερνήτης διακαιούται να υπογράψει ένα τέτοιο διάταγμα.

"Η έκδοση όμως τέτοιου διατάγματος" πρόσθεσε ο κ. Πριτ" είναι πράξη διοικητική και όχι νομοθετική και το γεγονός ότι στον τόπο αυτό η διοικητική και η νομοθετική εξουσία ασκείται από το ίδιο πρόσωπο, δεν αποτελεί δικαιολογία για την παράλειψη του Κυβερνήτη να υπογράψει ο ίδιος τα διατάγματα που εκδόθηκαν. Είναι βασική αρχή του συνταγματικού δικαίου που καθόλου δεν εξασθενεί από το γεγονός ότι συχνά καταστρατηγείται. Η νομοθετική και Εκτελεστική εξουσία πρέπει να είναι ωρισμένες".

Αναφερόμενος στο δεύτερο σημείο ο κ. Πριτ εισηγήθηκε ότι "τα διατάγματα είναι άκυρα για το λόγο ότι:

α) Δεν καθορίζουν τον τύπο κράτησης, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 6 των κανονισμών έκτακτης ανάγκης, και

β) Γιατί ενώ ο ίδιος κανονισμός αναφέρει ότι

τα διατάγματα πρέπει να εκδοθούν σύμφωνα με οδηγίες που δίδονται από τον Κυβερνήτη τέτοιες οδηγίες δεν είχαν εκδοθεί παρά την επόμενη μέρα μετά τη σύλληψη τους, το Στέμμα συνέχισε ο κ. Πριτ προσεπάθησε να διορθώσει αυτές τις παραλείψεις με την έκδοση ενός τροποποιητικού διατάγματος, ημερομηνίας **9.3.56** (δύο μέρες μετά την καταχώρηση των αιτήσεων του Χάμπεας Κόρπους καθώς επίσης και με την κατάθεση στο δικαστήριο ένορκης ομολογίας του Κυβερνήτη του διοικητικού Λειτουργού και του διευθυντή των Κεντρικών Φυλακών".

Στο σημείο αυτό ο κ. Πριτ κατέθεσε την ένορκη ομολογία του Κυβερνήτη και είπε: "Λυπούμαι να παρατηρήσω ότι τα πρόσωπα που συμβούλευσαν τον Κυβερνήτη να υπογράψει αυτή την ένορκη ομολογία ανέλαβαν μεγάλη ευθύνη γιατί πολλά σημεία αυτή της ένορκης ομολογίας είναι ουσιωδώς εσφαλμένα και κατέστησαν την υπόθεση του στέμματος αθενέστερη".

Ο αγγλος νομικός παρέθεσε τότε τα ακόλουθα σημεία σαν παράδειγματα:

α). "Ο Κυβερνήτης στην ένορκη ομολογία του ισχυρίζεται ότι εξέδωσε οδηγίες διά τους κρατούμενους και τον τόπο κράτησης τους, αλλά οι οδηγίες αυτές δεν δόθηκαν πριν από τη σύλληψη τους, όπως έπρεπε να είχαν δοθεί και οπωσδήποτε δεν καθορίζουν ρητά τον τόπο της κράτησης τους.

β). Ο Κυβερνήτης τόνισε την ένορκη ομολογία του ότι διέταξε να είναι η Δεκέλεια ο τόπος κράτησης τους.

Αν αυτό σημαίνει ότι η διαταγή αυτή περιέχεται στο διάταγμα κράτησης τούτο είναι εσφαλμένο γιατί πουθενά στο διάταγμα αυτό δεν περιέχεται ο τόπος κράτησης τους, από την άλλη, σημαίνει ότι ο τόπος κράτησης περιέχεται στις οδηγίες που εκδόθηκαν εκ των υστέρων και αυτό είναι εσφαλμένο γιατί οι οδηγίες αυτές απλώς λένουν ότι οι κρατούμενοι κατά το δυνατό θα κρατούνται στη Δεκέλεια, και ότι αν δεν είναι δυνατό, θα κρατούνται σε άλλες φυλακές χωριστά από τους κατάδικους.

γ). Στην παράγραφο **9** της ένορκης ομολογίας του,

ο Κυβερνήτης, παραδέχθηκε ότι κατά λάθος στα διατάγματα κράτησης, ο τόπος της κράτησης δεν αναφέρεται. Αυτό ουσιαστικά σημαίνει ότι τα διαστάγματα αυτά είναι εξ ολοκλήρου άκυρα. Η παράγραφος αυτή είναι μυστηριώδης μεν αλλά άχρηστη. Στην ίδια παράγραφο ο κυβερνήτης ισχυρίζεται ότι με την τέτλια παράλειψη η υπόθεση των αιτητών δεν επηρεάζεται δυσμενώς".

"Ο νομικός ισχυρισμός μας τόνισε ο κ. Πριτ είναι άσχετος, με οποιοδήποτε ζήτημα επηρεασμού των θέσεων των πελατών μας, μ' όλο που θα είχαμε πολλά να πούμε για το ζήτημα αυτό, αλλ' όχι σ' αυτή την αίθουσα, εμείς απλώς ισχυριζόμαστε ότι τα διατάγματα είναι άκυρα".

Υστερα ο κ. Πριτ διάβασε την ένορκη ομολογία του κ. Σάϊκς και παρατήρησε ότι "ο κ. Σάϊκς σοφά πράττοντας δεν λέγει ρητά ότι επικυρώνει όσα είπε ο Κυβερνήτης στην ένορκη ομολογία του.

Στη συνέχεια ο κ. Πριτ άρχισε να αναλύει τον ισχυρισμό ότι οι οδηγίες για την κράτηση, επειδή είχαν δοθεί εκ των υστέρων καθιστούν τα διατάγματα άκυρα.

Στο σημείο αυτό ο δικηγόρος του Στέμματος κ. Ντενκτάς ήγειρε ένσταση.

ΝΤΕΝΚΤΑΣ: Ενίσταμαι γιατί παρόμοιος ισχυρισμός δεν αναφέρεται στην ένορκη ομολογία των αιτητών.

ΠΡΙΤ: Πρέπει να καταστεί έμφανές στα πρακτικά της υπόθεσης αυτής για να γίνει γνωστό σ' όλο τον κόσμο ότι σήμερα, **3** Απριλίου και ώρα **11.54** λεπτά π.μ. (κοιτάζοντας το ρολόι της αίθουσας) ο Γενικός Αντιεισαγγελέας μιας βρετανικής αποικίας σε υπόθεση στην οποία διακυβεύεται η προσωπική ελευθερία τεσσάρων ατόμων και έμμεσα άλλων **130** θεώρησε ότι πρέπει να εγείρει τέτλια τυπική ένσταση. Εν πάση περιπτώσει οι αιτητές δικαιούνται να εγείρουν το ζήτημα αυτό.

ΝΤΕΝΚΤΑΣ: Δεν σκοπεύω να εγεφρω τυπική ένσταση, αλλά όταν εγείρεται ένα νέο σημείο είναι

ορθό, να δίδεται ειδοποίηση στο Στέμμα για να μπορεί να το μελετά.

ΖΕΚΚΙΑ (Απευθυνόμενος στον κ. Ντενκιάς): Γι' αυτή την ειδική περίπτωση χρειάζεσαι καιρό για να μελετήσεις το ζήτημα;

ΝΤΕΝΚΤΑΣ: Οχι.

ΖΕΚΙΑ: Μπορείτε να προχωρήσετε κ. Πριτ.

Συνεχίζοντας ο κ. Πριτ ανφέρθηκε στα διατάγματα που τροποποιήθηκαν και εκδόθηκαν στις 9 Μαρτίου και ισχυρίσθηκε ότι αυτά είναι άχρηστα, γιατί καμιά τροποποίηση δεν μπορεί να κάμει νόμιμο οποιοδήποτε διάταγμα που ήταν από την αρχή άκυρο. "Αυτό, είπε, αποτελεί προσπάθεια να κλεισθεί η πόρτα του σταύλου, ύστερα από τα άλογα έχουν διαφύγει. Μπορεί κανείς να δώσει όνομα σ' ένα παιδί βαφτίζοντας το, όχι όμως και ν' αλλάξει το όνομα ενός πτώματος. Επίσης τα διατάγματα αυτά που τροποποιήθηκαν και φέρονται ότι έχουν αναδρομική ισχύ από την 1η Ιανουρίου 1956 είναι εντελώς παράνομα, γιατί κανένας κανονισμός που πηγάζει από την εκτέλεση των εξουσιών, δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ.

Αναφερόμενος στο τρίτο σημείο ο κ. Πριτ παρατήρησε ότι κατά εκδοθέντα διατάγματα ο Κυβερνήτης δεν δείχνει ποια πεποίθηση σχημάτισε ούτως ώστε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι έπρεπε να συλλάβει τους αιτητές, γιατί το διάταγμα κράτησης απαριθμεί τους λόγους της κράτησης τους διαζευτικά: Δηλαδή δεν καθορίζει κατά πόσο οι αιτητές ή οποιοσδήποτε απ' αυτούς διέπραξε πράξεις που επηρεάζουν τη δημόσια ασφάλεια ή αν απλώς τις προετοίμασαν ή τις ενθάρρυναν. Έτσι το διάταγμα κράτησης περιέχει διαζευτικές πεποιθήσεις. Δεν μπορεί ένα πρόσωπο να αποφασίζει διαζευτικά.

Αλλά συνεχισε ο κ. Πριτ, αν παρατηρήσουμε αργότερα τους σαφείς λόγους που δόθηκαν για την κράτηση του, από την αρμόδια επιτροπή, θα αντιληφθούμε γιατί ο κυβερνήτης δεν μπόρεσε να είναι σαφέστερος. Οι αιτητές δικαιούνται να

γνωρίζουν για ποιο ακριβώς λόγο κρατούνται, γιατί, ως υποθέσουμε ότι αργότερα ήθελε καλύτερεύσει και ο κυβερνήτης αποφάσιζε να αφεθούν ελεύθεροι εκείνοι από τους κρατούμενους και απλώς προπαρασκεύαζαν ή ενεθάρρυναν πράξεις που επηρεάζουν τη δημόσια ασφάλεια, τότε ποιοι θα απολύονταν, νοουμένου ότι ο Κυβερνήτης δεν καθορίζει στα διατάγματα του για ποιο πράγμα ο καθένας επακριβώς κατηγορείται.

Αναπτύσσοντας το τέταρτο σημείο ο κ. Πριτ είπε ότι υπάρχει επαρκής μαρτυρία πως ο Κυβερνήτης δεν εξέτασε επισταμένως κάθε περίπτωση ιδιαίτερα, ώστε να δικαιούται να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι αιτητές έπρεπε να συλληφθούν και τόνισε ότι οι συνθήκες της υπόθεσης αυτής δείχνουν πως οι αρχές τα έκαμαν κυριολεκτικά θάλασσα,

Όταν ένας εξετάσει προσεκτικά τους λόγους τη κράτησης που δόθηκαν, από την αρμόδια συμβουλευτική επιτροπή, θα αντιληφθεί ότι οι λόγοι αυτοί για να μην χρησιμοποιήσω βαρύτερη έκφραση, είναι γελοίοι,

Συνεχίζοντας ο κ. Πριτ είπε:

Εχω μπροστά μου και στη διάθεση σας τους λόγους που δόθηκαν σε **97** από τους κατηγορουμένους από τη συμβουλευτική επιτροπή για την κράτηση του.

Αφού ανέλυσε λεπτομερειακά τους λόγους συνέχισε:

"Αν εξαιρέσουμε τις περιπτώσεις **4,1/2** προσώπων για όλους τους υπόλοιπους καμιά άλλη δικαιολογία δεν δίδεται παρά μόνο ότι αυτοί ήταν μέλη ή αξιωματούχοι οργανώσεων (ΑΚΕΛ, ΕΑΚ ΑΟΝ) που ως τη στιγμή της σύλληψης τους ήταν νόμιμες. Σε μια περίπτωση αναφέρεται σ' ένα από τους κρατούμενους ότι επιδιόταν σε κομμουνιστική προπαγάνδα. Ο Κομμουνισμός έχει την πλατύτερη σημασία στο αγγλικό λεξιλόγιο. Ακόμα και ο κακός καιρός σε μερικές χώρες αποδίδεται στον Κομμουνισμό. Φυσικά εδώ στην Κύπρο όπου ο καιρός είναι καλός, αυτό δεν αποδίδεται στον Κομμουνισμό.

Για ένα άλλο από τους κρατούμενους, συνέχισε ο κ. Πριτ, υπάρχει ισχυρισμός ότι συνδεόταν με

σημαίνοντες κομμουνιστές.

Αλλά κανένας νόμος δεν υπάρχει ως τη στιγμή που απαγορεύει να μη συναναστρέφεται κανείς με κομμουνιστές.

Για άλλο κρατούμενο αναφέρεται ότι εκφωνούσε αντικυβερνητικούς λόγους. Αυτή η δικαιολογία είναι παιδαριώδης. Κανένας ομιλητής, τουλάχιστο στην Αγγλία, δεν έτυχε να μη εκφωνήσει αντικυβερνητικό λόγο όταν το δικό του κόμμα ήταν στην αντιπολίτευση.

Για άλλο κρατούμενο αναφέρεται ότι τρέφει αντιβρετανικά αισθήματα. Αλλά μεγάλος αριθμός προσώπων στον τόπο αυτό τρέφει αντιβρετανικά αισθήματα. Αν επρόκειτο να τεθούν υπό περιορισμό, όλα τα πρόσωπα που τρέφουν τέτλια αισθήματα, ασφαλώς ούτε η Δεκέλεια, ούτε οι Κεντρικές Φυλακές θα αρκούσαν.

Αναφερόμενος στην περίπτωση ενός από τους αιτητές, του Ζαχαρία Φιλιππίδη, ο κ. Πριτ παρατήρησε ότι "ο μόνος λόγος που δόθηκε για την κράτηση του την 30η Ιανουαρίου 1956 ήταν ότι ο Ζαχ. Φιλιππίδης ήταν μέλος της επαρχιακής επιτροπής του ΑΚΕΛ, αλλά λίγες μέρες μετά την καταχώρηση των αιτήσεων του "Χάμπεας Κόρπους" του δόθηκαν νέοι λόγοι ουσιαστικά διαφορετικοί από τους προηγούμενους κι' αντικρουόμενους γιατί αναφέρεται σ' αυτούς ότι μ' όλο που υποδείχθηκε για την την Κ.Ε. του ΑΚΕΛ, ωστόσο, δεν εκλέχθηκε".

Καταλήγοντας στο σημείο αυτό ο κ. Πριτ είπε: Γι' αυτό ισχυρίζομαι ότι τα πρόσωπα που έδωσαν πληροφορίες στον Κυβερνήτη (όπως ισχυρίζεται στην ένορκη ομολογία του) δεν είχαν υπ' όψη τους τις πρόνοιες των κανονισμών έκτακτης ανάγκης, και τους λόγους για τους οποίους ένα πρόσωπο μπορεί να κρατηθεί.

Αυτό αποτελεί ακόμα ένα καρφί πάνω στο φέρετρο της υπόθεσης του Στέμματος.

Συνεχίζοντας ο κ. Πριτ υποστήριξε τους λόγους που προβάλλουν οι αιτητές ζητώντας την προσαγωγή του Κυβερνήτη για σκοπύς εξέτασης πάνω στην ένορκη

ομολογία του.

Θα επιθυμούσα, είπε ο κ. Πριτ να κληθεί η Α.Ε. για να δώσει απάντηση με ποιο τρόπο εξέτασε τις περιπτώσεις των κρατήσεων και κάτω από ποιες υποθέσεις προσώπων που από χρόνια απουσιάζουν από την Κύπρο καθώς και κάτω από ποιες περιστάσεις κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ένα πρόσωπο που πέθανε στο εξωτερικό πριν από ένα χρόνο, αφού είχε απουσιάσει από την Κύπρο πρωτίτερα, είναι πρόσωπο που έπρεπε να συλληφθεί και να περιοριστεί δυνάμει του διατάγματος.

Στο σημείο αυτό ο κ. Ντενκτάς ζήτησε λεπτομέρειες και ο κ. Πριτ υπέδειξε ότι το πρόσωπο είναι ο Γεώργιος Χριστοφόρου που εμφανίζεται και στον κατάλογο των κρατουμένων προσώπων- κατάλογος που επισυνάπτεται στην ένορκη ομολογία του Κυβερνήτη.

Καταλήγοντας στο σημείο της αγόρευσης του αυτής ο κ. Πριτ είπε: Ημουν με την εντύπωση ότι οποιοδήποτε πρόσωπο που έκαμε ένορκη ομολογία και προς το οποίο εκφράστηκε η επιθυμία να προσέλθει στο δικαστήριο για να αντεξετασθεί πάνω σ' αυτή θα τό έκαμνε αυτό ευχαρίστως για να υποστηρίξει το περιεχόμενο της εύορκης ομολογίας του. Ελπίζω ότι ο Κυβερνήτης θα υιοθετήσει αυτή τη γραμμή.

Λυπήθηκα, ιδιαίτερα και κλονίστηκα γιατί το στέμμα θεώρησε σκόπιμο να προβάλει ένσταση στην αίτηση αυτή βασιζόμενη πάνω σε καθαρώς τυπικούς λόγους.

Τελειώνοντας την αγόρευση του ο κ. Πριτ είπε ότι πρέπει να επιτραπεί στους αιτητές να προβούν σε ένορκη κατάθεση μπροστά στο δικαστήριο πράγμα που εξάλλου θα έκαμναν και αν ακόμη δεν ήταν κρατούμενοι.

Αυτά ανέφερε ο δικηγόρος των τεσσάρων την πρώτη ημέρα. Η υπόθεση όμως αναβλήθηκε για την επομένη και ο βρετανός δικηγόρος Πριτ είχε πολλά να πει ακόμη.

